

Demokracija i sigurnost

u Jugoistočnoj Evropi

Tema broja

Euroatlantska integracija Zapadnog Balkana

Danko Plevnik
Nerzuk Ćurak
Đorđe Latinović
Vlatko Cvrtila
Srđan Kusovac
Žarko Petrović
Agron Bajrami
Vlado Azinović
Jasna Pekić
Marko Attila Hoare
Edina Bećirević
Muhamed Jusić
Ulrich Heider
Antonio Prlenda
Sead Turčalo
Zbigniew Brzezinski

ISSN 1986-5708

9 771986 570009

Časopis za promociju euroatlantskih vrijednosti, Sarajevo, God. I, broj 1. April 2010.

IMPRESUM

Demokracija i sigurnost u Jugoistočnoj Evropi

Demokracija i sigurnost u Jugoistočnoj Evropi

ATLANTSKA INICIJATIVA

Udruženje za promicanje euroatlantskih integracija BiH
Sarajevo

Vlado Azinović

Edina Bećirević

Redakcijski kolegij

Muhamed Jusić

Antonio Prlenda

Sead Turčalo

Jasna Pekić

Asaf Alibegović

Nerzuk Ćurak, (Sarajevo), predsjednik

Kurt Bassuener (Sarajevo),

Vlatko Cvrtila, (Zagreb)

Marko Atilla Hoare, (London)

Tihomir Loza (London)

Danko Plevnik, (Zagreb)

Žarko Petrović, (Beograd)

Tanja Topić (Banja Luka)

Zinaida Lakić

Alma Hrasnica

Sanin Grabonjić

2010.

 Ambasada Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i
Sjeverne Irske u BiH,

 Ambasada Kraljevine Norveške u BiH

 Komandni štab NATO-a u Sarajevu

 Oružane snage Bosne i Hercegovine

Izdavač

Glavni urednik:
Zamjenica glavnog urednika:

Uređuje:

Stalna suradnja:

Savjet časopisa

Lektura

Grafički dizajn

DTP

Godina

Izlazak ovog časopisa omogućili su:

Napomena:

Mišljenja iskazana u tekstovima objavljenim u ovom broju odražavaju osobne stavove autora, a ne nužno i redakcije časopisa ili Atlantske inicijative.

Sadržaj

Uvodnik	5 Vlado Azinović
Tema broja	EUROATLANTSKA INTEGRACIJA BALKANA
	6 Danko Plevnik: DA LI JE NATO POBIJEDIO NA BALKANU?
	10 Nerzuk Ćurak: NATO, ZNAŠ LI SVOJ DUG?
	15 Đorđe Latinović: ZAPADNA ALIJANSA I BiH: POGLED IZ REPUBLIKE SRPSKE
	20 Vlatko Cvrtila: NATO I REPUBLIKA HRVATSKA
	27 Srđan Kusovac: CRNA GORA – SLJEDEĆA ČLANICA SJEVERNOATLANTSKOG SAVEZA
	33 Žarko Petrović: UTICAJ RUSIJE NA KRETANJA U SRBIJI
	38 Agron Bajrami: “AMERIČKA VEZA” NA KOSOVU
	42 Vlado Azinović: KAKO JE TITO (IS)KORISTIO NATO
Reportaža	46 Jasna Pečić: POSJETA TRENING CENTRU U BUTMIRU - VRHUNSKIM OBRAZOVANJEM DO NATO STANDARDA
Međunarodna politika u BiH	50 Marko Attila Hoare: BOSNA I HERCEGOVINA – KLIMAVI TEMELJ BALKANA
Aktuelno	56 Edina Bećirević: TEORIJA I PRAKSA AHMETA DAVUTOGLUA
U fokusu	61 Muhamed Jusić: JEMEN – IZMEĐU EL-KAIDE I AMERIKE
Viškovi ratnog materijala u BiH	65 Ulrich Heider: ZEMLJA SMRTONOSNIH POTENCIJALA
Iskustva iz regije	70 Antonio Prlenda: HRVATSKI HELIKOPTERI NA KOSOVU
Prikazi	74 Sead Turčalo: KONZERVATIVNA VS. PROGRESIVNA GEOPOLITIKA
	76 ORGANIZIRANI KRIMINAL U KAKISTOKRACIJI
Preneseno	78 Zbigniew Brzezinski: AGENDA ZA NATO – PUT PREMA GLOBALNOJ SIGURNOSNOJ MREŽI (“Foreign Affairs”)

Atlantska inicijativa

Udruženje građana Atlantska inicijativa iz Sarajeva je nevladina i neprofitna organizacija za promicanje euroatlantske ideje u Bosni i Hercegovini i podršku naporima za integraciju BiH u Sjeveroatlantski savez (NATO) i Europsku uniju.

Cilj Atlantske inicijative je svojim aktivnostima doprinijeti stvaranju društva znanja u BiH koje će omogućiti građanima da ključne odluke o svojoj i budućnosti zemlje donose na temelju informiranog mišljenja i činjenica, a ne na temelju predrasuda, jednostranih interpretacija, propagandističkih, ideoloških ili dogmatskih postavki.

Osnivači i članovi Atlantske inicijative su članovi akademske zajednice – profesori i studenti više fakulteta Univerziteta u Sarajevu, kao i građani koji svojim znanjima i različitim aktivnostima žele objasniti važnost euroatlantske integracije BiH, te dubinu i značaj političkih, ekonomskih, sigurnosnih i društvenih promjena koje će ta integracija donijeti.

Časopis „Demokracija i sigurnost u Jugoistočnoj Evropi“ jedan je od naših projekata koji provodimo u partnerstvu s vladama Ujedinjenog Kraljevstva i Kraljevine Norveške. Zahvalni smo za podršku NATO Štabu u Sarajevu, Ministarstvu vanjskih poslova BiH, Ministarstvu odbrane BiH, te George Mashall Alumni asocijaciji u Bosni i Hercegovini. Više informacija o našim aktivnostima možete doznati na web portalu www.atlantskainicijativa.org.

UVODNIK

Dr. sc. Vlado Azinović
Glavni urednik

Poštovani čitatelji,

pred vama je prvi broj časopisa Demokracija i sigurnost u jugoistočnoj Evropi, publikacije namijenjene promociji euroatlantskih vrijednosti i kulture dijaloga u Bosni i Hercegovini i regiji.

Izbor naziva i sadržaj časopisa odražavaju naše uvjerenje da je tranzicijski proces ka uspostavi funkcionalnih demokracija, vladavine zakona i zaštite ljudskih prava u regiji usko povezan sa sigurnosnim modelima. Vjerujemo da je sigurnost preduvjet za uspostavu demokracije.

Sigurnost se najčešće usko definira kao “stanje bez opasnosti”, odnosno bez ugrožavanja, ili kao “opseg zaštite od neke prijetnje”. No, ona je i znatno više.

Američki psiholog Abraham Maslow smjestio je sigurnost u same temelje svoje čuvene piramide (hijerarhije) najjačih ljudskih potreba. Odmah nakon potrebe za hranom, vodom, kisikom, snom i biološkim opstankom, čije nezadovoljenje dovede do smrti, Maslow je upravo sigurnost naveo kao temeljnu psihološku potrebu. Ona uključuje zaštitu od nasilja; sigurnost doma, porodice i zdravlja; zaštitu imovine; stalnost prihoda; potrebu za redom, poretkom i predvidljivošću događaja u bližoj i daljnjoj budućnosti. Zadovoljenje ovih potreba pomaže osobi da raste i razvija se kao ljudsko biće, tvrdio je Maslow: “Činjenica je da su ljudi dobri. Pružite im pažnju i sigurnost i oni će uzvratiti pažnjom i biti sigurni u svoja osjećanja i ponašanje.” Tek kada zadovolji potrebu za sigurnošću, čovjek je sposoban krenuti u zadovoljenje ostalih primarnih potreba – za pripadnošću, ljubavlju, poštovanjem i samoostvarenjem.

U postkonfliktnom društvu, poput bosanskohercegovačkog, gdje svjesno i kontinuirano uvođenje nesigurnosti i straha u javni diskurs ima nesumnjiv politički motiv, ne čini se osobito mudrim ni opravdanim rasprave i odluke o sigurnosnim rješenjima i dalje držati u ekskluzivnoj domeni ovdašnjih političkih elita. Na moguće posljedice takvog trenda po razvoj demokracije gotovo da i ne treba posebno upozoravati. Uz to, dejtonska institucionalizacija državnopravnog provizorija BiH, u koju je ugrađena i dinamika prethodnog sukoba, nalaže da se debata o sigurnosnim modelima konačno prenese i u civilno društvo.

Pokrećući ovaj časopis, Atlantska inicijativa u Bosni i Hercegovini želi otvoriti forum za različita promišljanja o ovim pitanjima i omogućiti čitateljstvu da o ključnim problemima demokracije i sigurnosti donosi mišljenja koja se temelje na poznavanju činjenica i razumijevanju relevantnih procesa. Time želimo doprinijeti stvaranju željenog društva znanja u kojem će konkurencija ideja biti zalog napretka, a ne više stalan izvor naizgled nerješivih prijedora.

Časopis „DEMOKRACIJA I SIGURNOST U JUGOISTOČNOJ EVROPI“
je dostupan u online biblioteci za Centralnu i Istočnu Evropu (Central and
Eastern European Online Library (C.E.E.O.L.) (<http://www.ceeol.com>).

